

TUSSENPOOS KETENBEPALING

ONDERZOEK NAAR TUSSENPOOS EN DRAAIDEUR-
CONSTRUCTIES BIJ TIJDELIJKE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN

EINDRAPPORT

seo • economisch onderzoek

AUTEURS

IRIS KLINKER & ARJAN HEYMA

IN OPDRACHT VAN

MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

AMSTERDAM, MEI 2023

Samenvatting

Tussen 2008 en 2016 schommelt het aandeel uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten dat binnen drie jaar terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever tussen de 7 en 20 procent. Rond de invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz), met een verlenging van de tussenpoos van 3 naar 6 maanden, is dit aandeel draaideurconstructies met ongeveer 5 procentpunt afgenomen. Werknemers in een draaideurconstructie stromen in eerste instantie vanuit een keten van tijdelijke contracten voornamelijk naar een WW-uitkering of een andere situatie zonder looninkomen. Voor invoering van de Wwz ontving 26 procent in de maand na uitstroom een WW-uitkering, na de Wwz is dat 10 procent.

De ketenbepaling bepaalt dat achtereenvolgende tijdelijke arbeidsovereenkomsten bij dezelfde werkgever die bij elkaar langer duren dan drie jaar worden omgezet naar een vast dienstverband. Bovendien moet er tussen twee ketens van tijdelijke arbeidsovereenkomsten bij dezelfde werkgever minimaal 6 maanden zitten. Dit wordt de tussenpoos genoemd. Na het aflopen van de tussenpoos kan de keten van tijdelijke contracten opnieuw beginnen, waardoor werknemers terecht kunnen komen in een zogenoemde 'draaideurconstructie'. Met de Wet werk en zekerheid (Wwz) is de tussenpoos vanaf juli 2015 verlengd van 3 naar 6 maanden en is de maximale keten van tijdelijke contracten verkort van 3 naar 2 jaar.

Minder draaideurconstructies sinds de Wwz

Tussen 2008 en 2016 schommelt het aandeel uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten dat binnen drie jaar terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever tussen de 7 en 20 procent, zie Figuur S.1. Rond de invoering van de Wwz is dit aandeel draaideurconstructies met ongeveer 5 procentpunt afgenomen. Er ligt een piek in terugkeer meteen na afloop van de wettelijke tussenpoos, wat er op wijst dat deze bewust wordt afgewacht. Ongeveer 85 procent van de draaideurconstructies vindt plaats binnen 18 maanden na uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten.

Steeds meer doorstroom naar vaste contracten

Gemiddeld de helft van alle werknemers stroomt na een keten van tijdelijke contracten door naar een vast contract bij dezelfde werkgever. Die doorstroom is in de periode 2008-2016 met ongeveer 10 procentpunt toegenomen, het sterkst sinds de invoering van de Wwz in 2015. Mogelijk heeft de langere tussenpoos onder de Wwz ertoe geleid dat werkgevers eerder bereid zijn hun tijdelijke werknemers een vast contract aan te bieden. Uit eerder onderzoek blijkt dat de verkorting van de ketenbepaling van drie naar twee jaar onder de Wwz daar in ieder geval aan heeft bijgedragen.

Sinds de Wwz minder gebruik van de WW bij draaideurconstructies

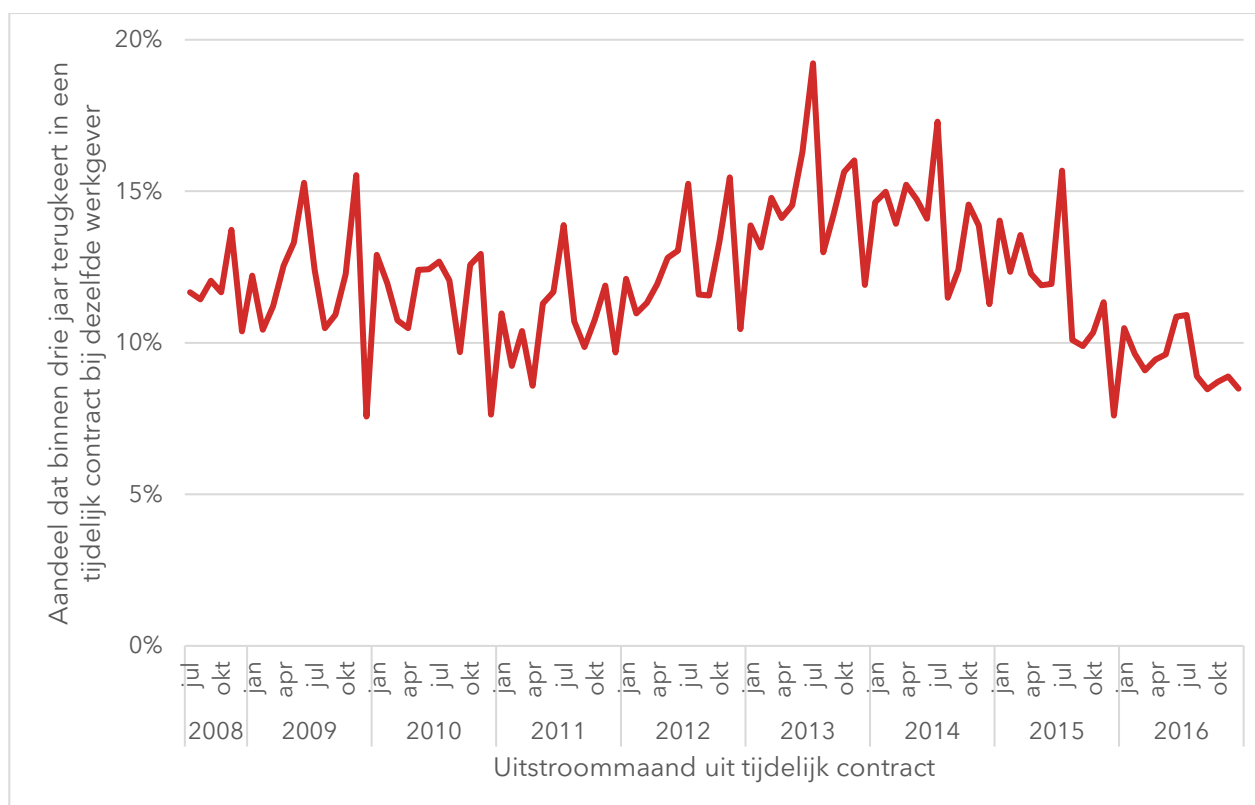
Werknemers met een draaideurconstructie stromen in eerste instantie vanuit een keten van tijdelijke contracten voornamelijk naar een WW-uitkering, een andere uitkering, een opleiding, zelfstandig ondernemerschap, uitzendwerk of inactiviteit. Voor invoering van de Wwz ontving 26 procent van alle uitstroom in de maand na afloop van de keten van tijdelijke contracten een WW-uitkering, na invoering van de Wwz was dat 10 procent. Het gaat hier

zeer waarschijnlijk niet om een conjunctuureffect. Dat suggereert dat de langere tussenpoos de WW-route naar een draaieurconstructie minder aantrekkelijk heeft gemaakt.

Draaieurconstructies niet alleen verklaard door seizoensarbeid of cao-bepalingen

Seizoensarbeid of uitzonderingen op de ketenbepaling in cao's, zoals in de sectoren Landbouw, Kunst en Sport en recreatie, kunnen slechts een minderheid van de bestaande draaieurconstructies verklaren.

Figuur S.1 Na invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz) in 2015, met daarin een verlenging van de tussenpoos in de ketenbepaling van 3 naar 6 maanden, is het aandeel draaieurconstructies tot en met 2016 met ongeveer 5 procentpunt afgenomen

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Inhoudsopgave

Samenvatting	i
1 Aanleiding en probleemstelling	1
Onderzoeksvragen	2
Afbakening onderzoekspopulatie	2
2 Draaideurconstructies	4
Hoeveelheid draaideurconstructies	4
Duur tot terugkeer naar tijdelijk contract	4
3 Uitstroom naar de WW	9
4 Doorstroom naar vast bij dezelfde werkgever	12
5 Positie gedurende 36 maanden na uitstroom	14
6 Sectoren met draaideurconstructies	18
7 Conclusie	20
Antwoord op de onderzoeksvragen	21
Referenties	22

1 Aanleiding en probleemstelling

Dit onderzoek brengt het doelbereik van een verlenging van de tussenpoos in de ketenbepaling in kaart. Er wordt gekeken naar het aantal draaieurconstructies in de eerste 36 maanden na uitstroom uit een keten van tijdelijke dienstverbanden en naar de duur tot deze draaieurconstructies. Daarnaast worden de arbeidsposities gedurende de tussenpoos beschreven.

De ketenbepaling bepaalt dat achtereenvolgende tijdelijke arbeidsovereenkomsten bij dezelfde werkgever die bij elkaar langer duren dan 3 jaar worden omgezet naar een vast dienstverband. Bovendien moet er tussen twee ketens van tijdelijke arbeidsovereenkomsten bij dezelfde werkgever minimaal 6 maanden zitten. Dit wordt de tussenpoos genoemd. Deze regels zijn bedoeld om werknemers te beschermen tegen een langdurig verblijf in onzekere tijdelijke contracten terwijl ze langdurig of structureel werk voor dezelfde werkgever verrichten, en om werkgevers te stimuleren om deze werknemers in vaste dienst te nemen.

Het SER MLT noemt een aantal maatregelen om tijdelijke arbeidsovereenkomsten beter te reguleren (SER, 2021). Dit raakt de ketenbepaling. Het SER MLT stelt voor de onderbrekingstermijn van 6 maanden (huidige tussenpoos) te schrappen en te vervangen door een (lange) administratieve vervaltermijn. Het doel van deze maatregel is dat men in principe éénmaal bij een werkgever de keten van tijdelijke contracten kan doorlopen en daarna recht krijgt op een vast contract. Bij de huidige onderbrekingstermijn van 6 maanden kan de keten opnieuw beginnen, waardoor werknemers steeds opnieuw in een situatie van tijdelijke contracten bij dezelfde werkgever kunnen terechtkomen, zogenoemde 'draaieurconstructies'. Feitelijk is een 'administratieve vervaltermijn' een lange onderbrekingstermijn. Door een veel langere termijn zal het niet zonder meer mogelijk zijn om werknemers langdurig in tijdelijke contracten te houden, waardoor steeds een nieuwe keten start en de werknemer permanent op tijdelijke basis werkt. Slechts na verloop van de lange vervaltermijn kan een nieuwe keten bij dezelfde werkgever worden gestart.

Het kiezen van de lengte van de administratieve vervaltermijn is arbitrair. Met de Wet werk en zekerheid (Wwz) is de termijn van de onderbrekingstermijn in 2015 van 3 naar 6 maanden gegaan en dat heeft geleid tot een afname van het aantal draaieurconstructies, zie ook de Evaluatie Wwz (Werff, Zwetsloot, Donker van Heel, Stolp, Mierlo, Kesteren, Meij en Heyma, 2020). Er is geen 'evidence based' duur van de onderbrekingstermijn bekend die draaieurconstructies geheel voorkomt en er is ook geen 'evidence' over wat het effect is van het instellen van een lange administratieve vervaltermijn op draaieurconstructies. Dat is de aanleiding voor het huidige onderzoek.

Analytisch kan wel een redenering worden gegeven voor de minimale duur van de onderbrekingstermijn. Omdat een uitkering in het kader van de Werkloosheidswet (WW) op dit moment kan zorgen voor een financiële overbrugging van de tussenpoos tussen twee ketens van tijdelijke arbeidsovereenkomsten bij dezelfde werkgever, zou de onderbrekingstermijn langer moeten zijn dan de duur van het maximale recht op WW. Op dit moment is dat 24 maanden en met een private aanvulling op de WW 36 maanden.¹ Dus om daadwerkelijk effect te sorteren bij het voorkomen van draaieurconstructies zouden onderbrekingen van minder dan 36 maanden nog meegeteld

---

¹ Via een private aanvulling kan het recht op een werkloosheidsuitkering langer duren dan 24 maanden (tot en met 36 maanden), maar dat geldt alleen voor WW-gerechtigden met veel arbeidservaring, ofwel vaak oudere werknemers die vanuit langdurige (vaste) contracten werkloos zijn geworden.

moeten worden in de duur van de ketenbepaling. Om te kunnen inschatten in hoeverre deze langere duur van de onderbrekingstermijn (tot 36 maanden) draaideurconstructies bij structureel werk zal weten te voorkomen en vaste contracten zal bevorderen, is er behoefte aan inzicht in de mate waarin draaideurconstructies onder de huidige wetgeving voorkomen en in welke arbeidsmarktpositie deze werknemers zich tijdens de tussenpoos bevinden.

Onderzoeksvragen

Een en ander leidt tot de volgende onderzoeksvragen die met behulp van het voorliggende onderzoek zijn beantwoord:

1. In welke mate is er op dit moment sprake van draaideurconstructies binnen een periode van 36 maanden na uitstroom uit een keten van tijdelijke arbeidsovereenkomsten? Hoeveel mensen gaan na een eerste keten van tijdelijke contracten na de duur van de tussenpoos weer opnieuw aan de slag met een tijdelijk dienstverband bij dezelfde werkgever?

Deze vraag geeft antwoord op het doelbereik van de maatregel. Het is immers deze groep waar verlenging van de duur van de onderbrekingstermijn effect op zou kunnen hebben.

2. Waar verblijven werknemers gedurende de tussenpoos in het geval van (potentiële) draaideurconstructies? Wat is de arbeidsmarktpositie van deze werknemers in de periode tussen twee ketens van tijdelijke contracten bij dezelfde werkgever? Stroomt de werknemer de WW in, last de werknemer een 'pauze' in of gaat de werknemer ergens anders werken?

Deze vraag geeft vooral antwoord op welke arbeidsmarktposities er door de maatregel worden getroffen. Kan de maatregel invloed hebben op het voorkómen van instroom in de WW? Of beïnvloed het juist de doorstroom naar andere werkgevers en wellicht een vast dienstverband elders? Wanneer nu al tijdens de 'tussenpoos' doorstroom plaatsvindt naar andere werkgevers en naar vaste contracten, dan worden draaideurconstructies mogelijk nu al voorkomen. Daarom wordt in de vraagstelling zowel verwezen naar daadwerkelijke als 'potentiële' draaideurconstructies.

Afbakening onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie voor dit onderzoek bestaat uit alle tijdelijke arbeidsovereenkomsten die zijn gestart in de periode 2006-2014. Het betreft reguliere contracten en oproepcontracten van tijdelijke duur. Uitzendkrachten, payrollers, stagiaires en personen die voltijd onderwijs volgen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat het daarbij niet gaat om reguliere arbeidsovereenkomsten waarbij sprake kan zijn van tijdelijke contracten voor structurele of permanente werkzaamheden. Onder personen die voltijd onderwijs volgen verstaan we personen met een tijdelijk contract die op het moment van instroom én zes maanden na instroom in het tijdelijk contract stonden ingeschreven in het voltijd onderwijs.

Binnen deze onderzoekspopulatie is vervolgens een verdere selectie gemaakt op basis van de duur van het tijdelijke contract. De invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz) heeft ertoe geleid dat per juli 2015 de ketenbepaling is verkort van drie naar twee jaar. Hierdoor kan de maximale duur van tijdelijke contracten in de onderzoekspopulatie verschillen. Om die reden is de onderzoekspopulatie in tweeën gedeeld: tijdelijke contracten die zijn gestart vóór juli 2013 en tijdelijke contracten die zijn gestart vanaf juli 2013. Binnen de eerste groep zijn

tijdelijke contracten geselecteerd met een duur van 30 tot en met 37 maanden, binnen de tweede groep tijdelijke contracten met een duur van 18 tot en met 25 maanden. Door ook tijdelijke contracten mee te nemen die een halfjaar korter duurden dan de wettelijk toegestane duur van de ketenbepaling, wordt rekening gehouden met personen die (incidenteel of structureel) een kortere contractduur of -verlenging hebben gekregen van hun werkgever dan een jaarcontract, bijvoorbeeld een keer een halfjaarcontract of een negen-maandencontract. Na uitstroom uit de keten van tijdelijke contracten is het dan onwaarschijnlijk dat zij binnen de wettelijk toegestane duur van de keten nog een tijdelijk contract krijgen. In plaats daarvan is de tussenpoos voor hen van belang.

Personen die eind 2014 zijn ingestroomd in een tijdelijk contract, daar 25 maanden in blijven zitten en vervolgens nog drie jaar worden gevolgd, zitten tot het eind van 2019 in de onderzoekspopulatie. Dat betekent dat niemand in de onderzoekspopulatie tot in 2020 wordt gevolgd, waardoor het onderzoek geen rekening hoeft te houden met de invoering van de Wet arbeidsmarkt in balans of met de gevolgen van de coronapandemie.

Sommige cao's kunnen afwijken van de wettelijke ketenbepaling en tussenpoos. Zo kan het voorkomen dat in een cao geregeld is dat het aantal van drie contracten kan worden verhoogd naar maximaal zes, en de periode van twee jaar kan worden verlengd tot ten hoogste vier jaar. Ook zijn er sectoren, zoals het profvoetbal, waar alleen gewerkt wordt met tijdelijke contracten.² In dit onderzoek is echter geen onderscheid gemaakt tussen cao's waarin wel en geen uitzonderingen staan met betrekking tot de ketenbepaling en tussenpoos. Hier dient bij de interpretatie van de resultaten rekening mee te worden gehouden.

Naast de invoering van de Wwz is er nog een aantal andere beleidswijzigingen geweest gedurende de onderzoeksperiode die van invloed kunnen zijn geweest op de resultaten van dit onderzoek. Zo werd in 2012 de Arboregeling aangepast, waardoor een deel van de regels op het terrein van arbeidsomstandigheden voor werknemers ook gingen gelden voor zelfstandigen. Dit zou ertoe kunnen hebben geleid dat er na 2012 minder uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap plaatsvond, omdat dit voor werknemers minder aantrekkelijk werd. Ook de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA), ingevoerd in 2016, kan hebben geleid tot minder uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap. Deze wet zorgde voor een betere handhaving en het terugdringen van schijnzelfstandigheid.

---

² [Wanneer gaat mijn tijdelijke contract over in een vast contract? | Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl/onderzoek/onderzoek-en-statistiek/2018/07/10/wanneer-gaat-mijn-tijdelijke-contract-over-in-een-vast-contract?)

2 Draaideurconstructies

Tussen 2008 en 2016 schommelt het aandeel uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten dat binnen drie jaar terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever tussen de 7 en 20 procent. Rond de invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz) is dit aandeel draaideurconstructies met ongeveer 5 procentpunt afgenomen. Er ligt een piek in terugkeer meteen na afloop van de wettelijke tussenpoos, wat er op wijst dat deze bewust wordt afgewacht. Ongeveer 85 procent van de draaideurconstructies vindt plaats binnen 18 maanden na uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten.

Hoeveelheid draaideurconstructies

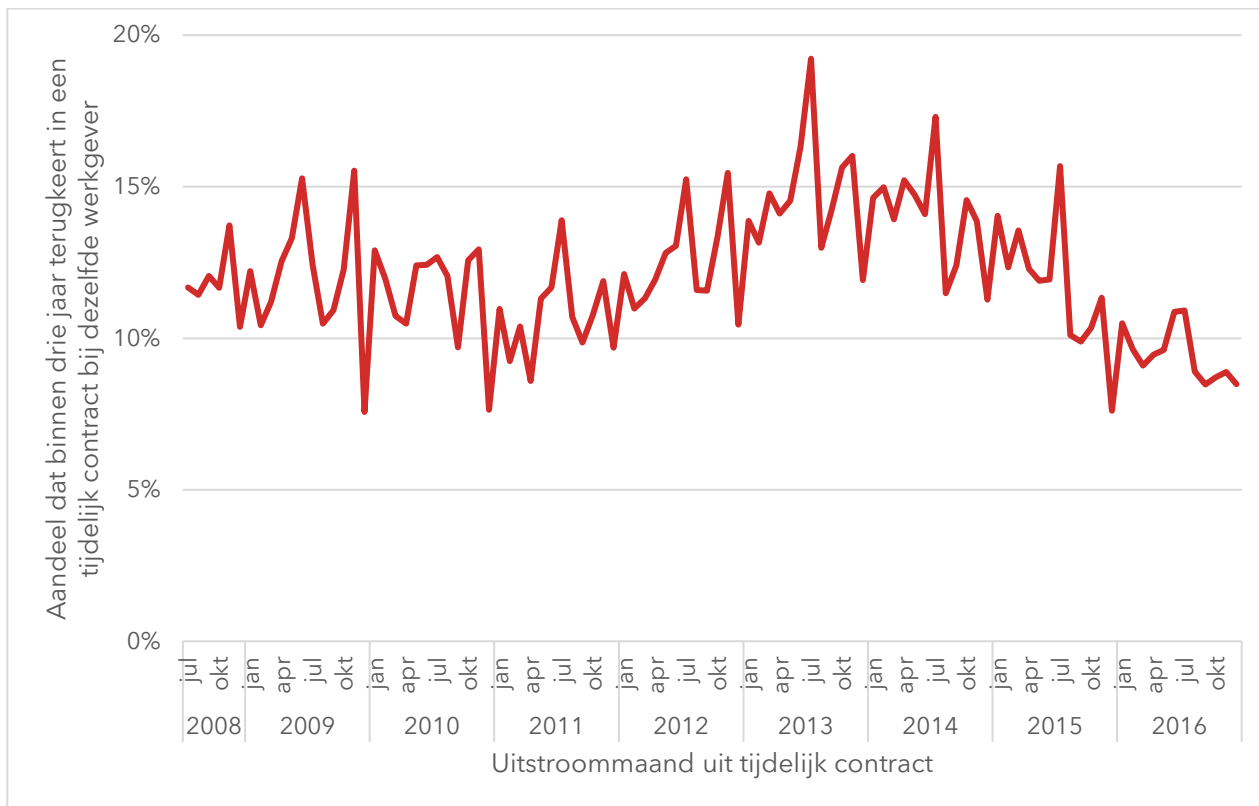
Om het aantal draaideurconstructies in kaart te brengen, is bepaald wie er binnen drie jaar na uitstroom uit een tijdelijke contract (met een duur van bijna drie jaar) weer terugkeren in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. In Figuur 2.1 zijn deze aantallen per uitstroommaand afgezet tegen het totaal aantal beëindigde tijdelijke contracten in die maand. Tussen 2008 en 2016 schommelt het aandeel van de uitstroom dat terugkeert in zo'n draaideurconstructie tussen de 7 en 20 procent. Wat opvalt is dat het aandeel draaideurconstructies tussen 2011 en 2013 met ongeveer 5 procentpunt is toegenomen, maar dat tussen 2014 en 2016 het aandeel ook weer met 5 procentpunt is afgenomen. Uiteindelijk zijn in 2016 van de 149.724 personen die uit een keten van tijdelijke contracten zijn uitgestroomd er 14.547 binnen drie jaar teruggekeerd in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Dat is minder dan 10 procent en het laagste niveau sinds 2008, waarbij de verlenging van de tussenpoos van 3 naar 6 maanden door de invoering van de Wwz in 2015 een rol lijkt te spelen.

Duur tot terugkeer naar tijdelijk contract

In Figuur 2.2 en Figuur 2.3 is de duur tot terugkeer in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever inzichtelijk gemaakt. Het aantal personen dat binnen een bepaald aantal maanden weer terugkeert is afgezet tegen het totaal aantal beëindigde contracten (Figuur 2.2) en tegen het totaal aantal draaideurconstructies (beëindigde contracten met op termijn een terugkeer bij dezelfde werkgever, Figuur 2.3). Er is onderscheid gemaakt tussen de groep die voor juli 2014 is uitgestroomd (ruim voor de Wwz om rekening te houden met anticipatie op de Wwz) en de groep die vanaf juli 2015 is uitgestroomd uit een tijdelijk contract (onder de Wwz). In Figuur 2.2 zijn de percentages draaideurconstructies uitgedrukt in het totaal aantal beëindigde contracten. Omdat het aandeel draaideurconstructies verschilt voor en na invoering van de Wwz, is het oppervlakte onder de blauwe lijn kleiner dan de oppervlakte onder de rode lijn. In Figuur 2.3 zijn de percentages uitgedrukt in het totaal aantal draaideurconstructies en zijn de twee oppervlaktes aan elkaar gelijk, namelijk 100%.

Figuur 2.1 Na invoering van de Wwz is het aandeel draaideurconstructies met ongeveer 5 procentpunt afgenomen

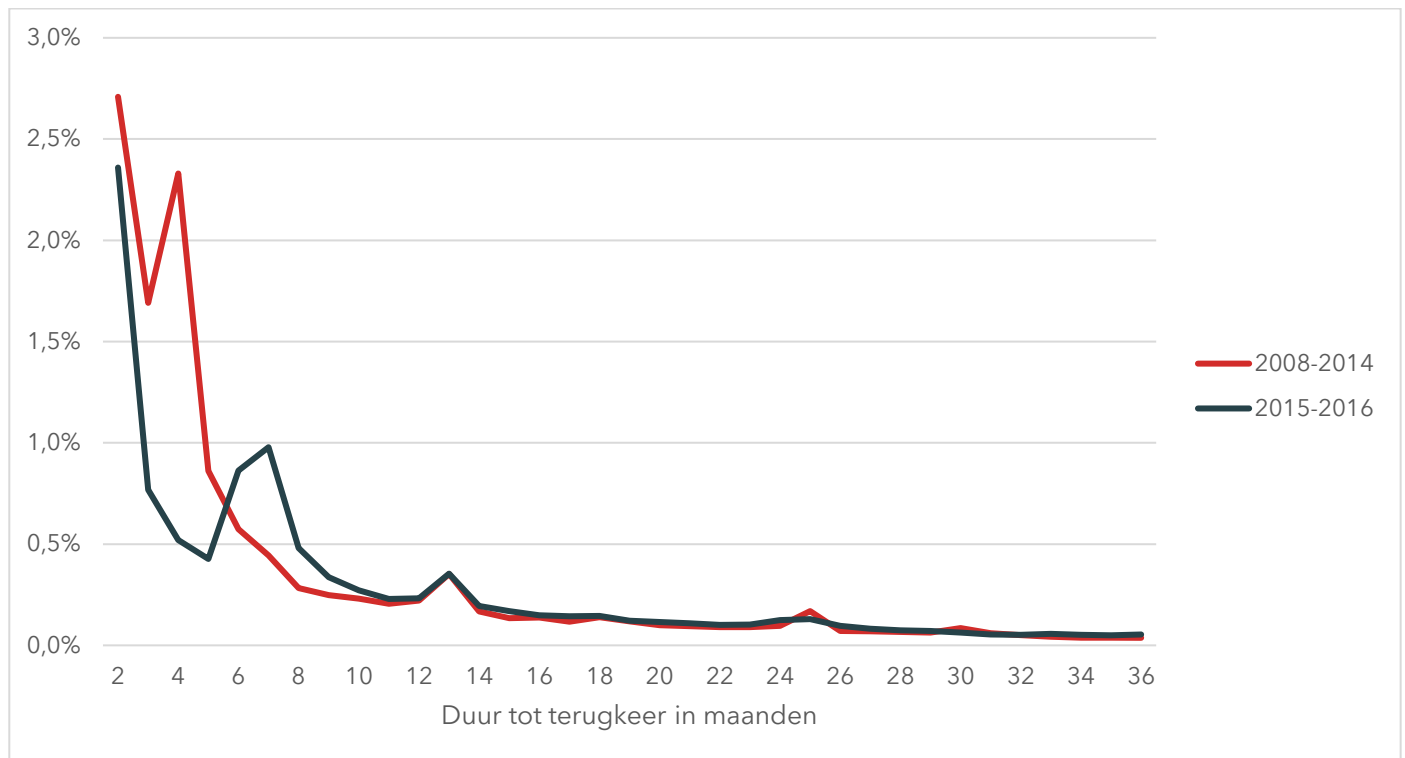

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

In de figuren is te zien dat bij beide groepen de meeste draaideurconstructies al na twee maanden plaatsvinden. Dit zou in de praktijk op basis van de tussenpoos van respectievelijk 3 en 6 maanden niet moeten voorkomen. Mogelijk wordt dit veroorzaakt door nabetalingen en registratiefouten in de gegevens. Bij een nabetaling staat iemand wel geregistreerd met een contractvorm bij een werkgever, zonder dat er daadwerkelijk sprake is van een terugkeer bij die werkgever. Van de personen die al na twee maanden terugkeren in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever, blijft rond de 25 procent hier maar voor één maand. Zeven procent keert vervolgens na verloop van tijd wel weer terug in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever, maar het grootste deel, 18 procent, komt niet meer terug. Bij 25 procent van de personen die al na twee maanden terugkeren, is er dus mogelijk sprake van een nabetaling. Het is echter niet mogelijk om in de gegevens van de gebruikte Polisadministratie na te gaan of het daadwerkelijk om nabetalingen gaat.

Daarnaast zijn cao-uitzonderingen mogelijk een verklaring voor de terugkeer na twee maanden in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Er is een aantal cao's waarin uitzonderingen staan met betrekking tot de ketenbepaling en de tussenpoos. Hier is geen rekening mee gehouden in dit onderzoek.

Figuur 2.2 Na invoering van de Wwz vinden de meeste draaieurconstructies zeven maanden na uitstroom plaats, voorafgaand aan de Wwz was dat nog na vier maanden na uitstroom

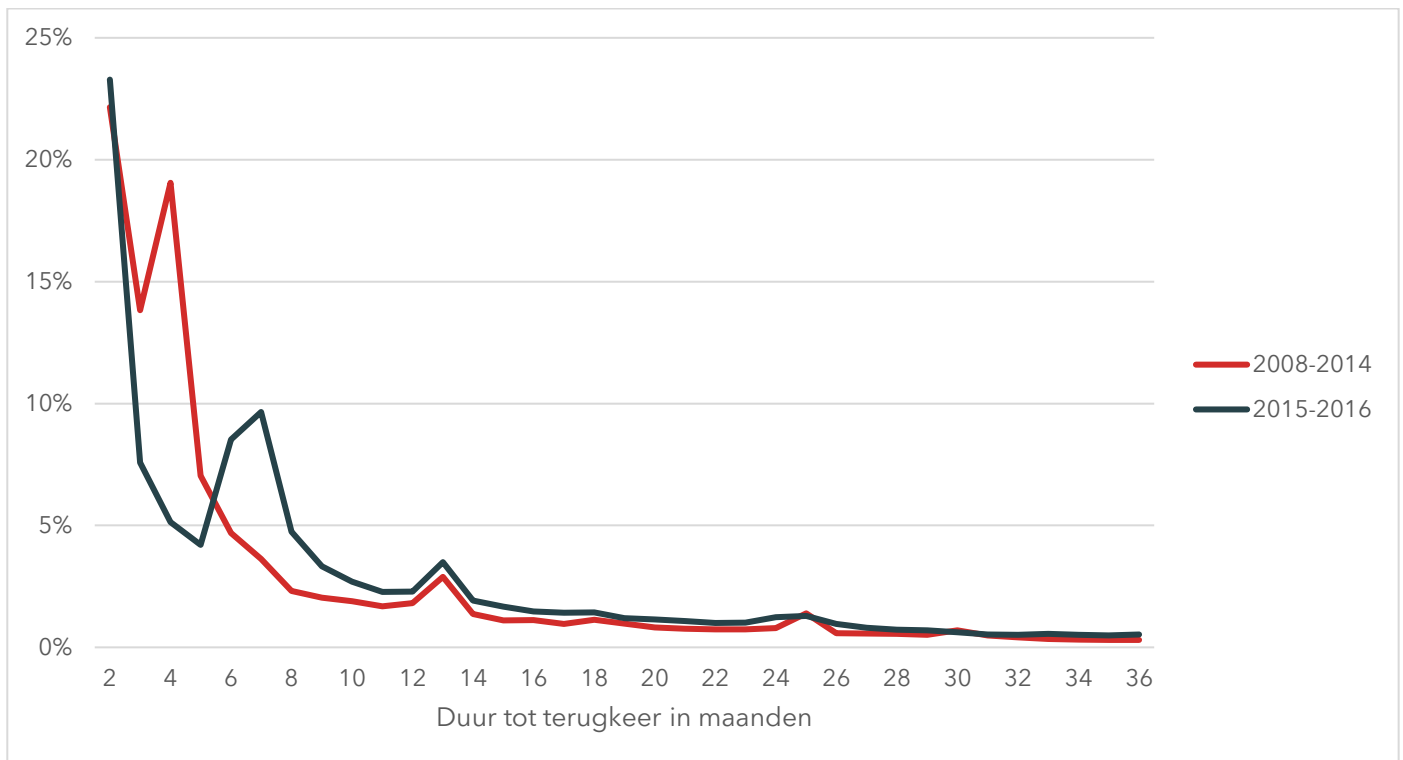

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Noot: Deze figuur bevat het aandeel personen dat binnen x maanden weer terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Het aandeel is afgezet tegen het totaal aantal beëindigde contracten. De aandelen zijn gepresenteerd voor de tijdelijke contracten die zijn beëindigd in de periode vóór juli 2014 (rode lijn) en de tijdelijke contracten die zijn beëindigd vanaf juli 2015 (blauwe lijn).

Daarnaast valt op dat er bij beide groepen een piek ligt meteen na afloop van de wettelijke tussenpoos. Deze piek ligt op 4 maanden bij tijdelijke contracten die voor ingang van de Wwz zijn afgelopen en op 6-7 maanden bij tijdelijke contracten die na ingang van de Wwz zijn afgelopen. Ook zijn er zowel na één als na twee jaar na uitstroom nog kleine piekjes in het aandeel draaieurconstructies zichtbaar.

Figuur 2.3 Voor invoering van de Wwz vindt 19 procent van de draaideurconstructies meteen na afloop van de tussenpoos plaats, na invoering van de Wwz is dit nog 10 procent

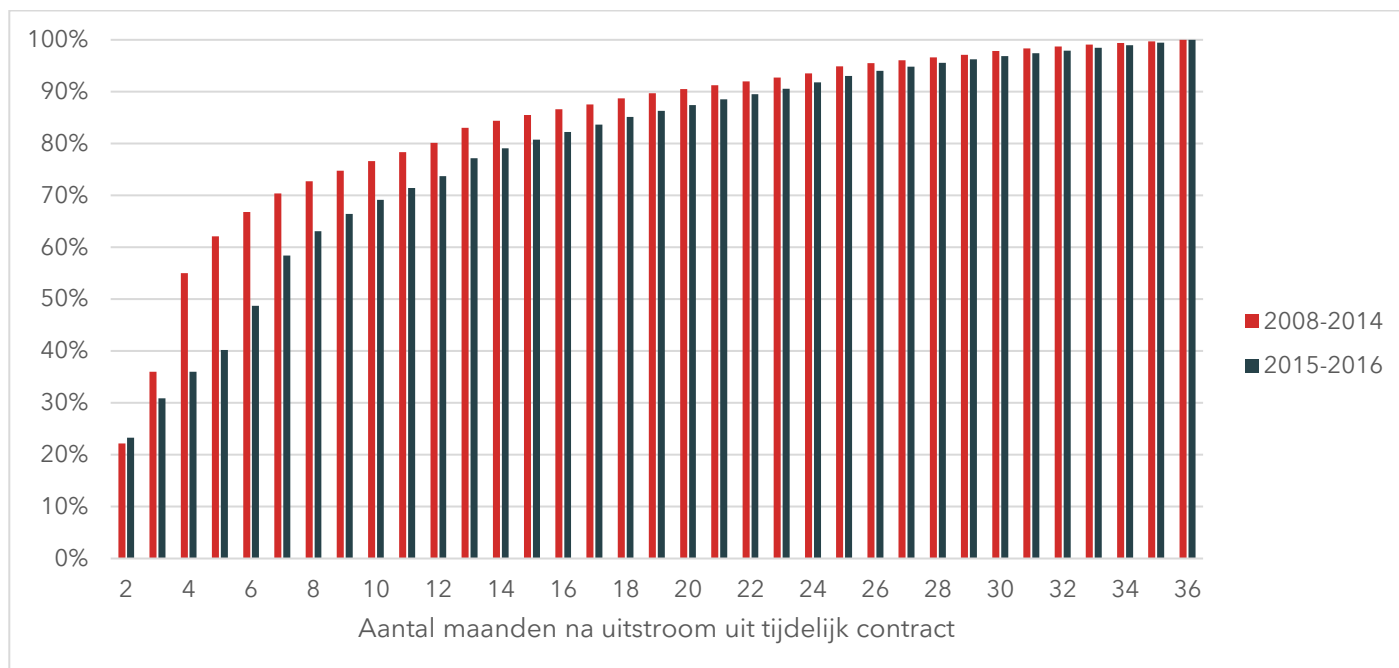

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Noot: Deze figuur bevat het aandeel personen dat binnen x maanden weer terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Het aandeel is afgezet tegen het totaal aantal draaideurconstructies. De aandelen zijn gepresenteerd voor de tijdelijke contracten die zijn beëindigd in de periode vóór juli 2014 (rode lijn) en de tijdelijke contracten die zijn beëindigd vanaf juli 2015 (blauwe lijn).

Wanneer de percentages in Figuur 2.3 elke maand worden opgeteld, dan resulteert de cumulatieve kans op terugkeer in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever zoals weergegeven in Figuur 2.4. Omdat de kansen zijn uitgedrukt in het totaal aantal draaideurconstructies, is de cumulatieve kans na 36 maanden gelijk aan 100 procent. Figuur 2.4 laat zien dat 85 procent van alle draaideurconstructies binnen 18 maanden terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Dat suggereert dat een verlenging van de tussenpoos naar 18 maanden al ongeveer 85 procent van de draaideurconstructies zou kunnen voorkomen.

Figuur 2.4 Ruim 85 procent van de draaieurconstructies vindt binnen 18 maanden na beëindiging van het tijdelijke contract plaats

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

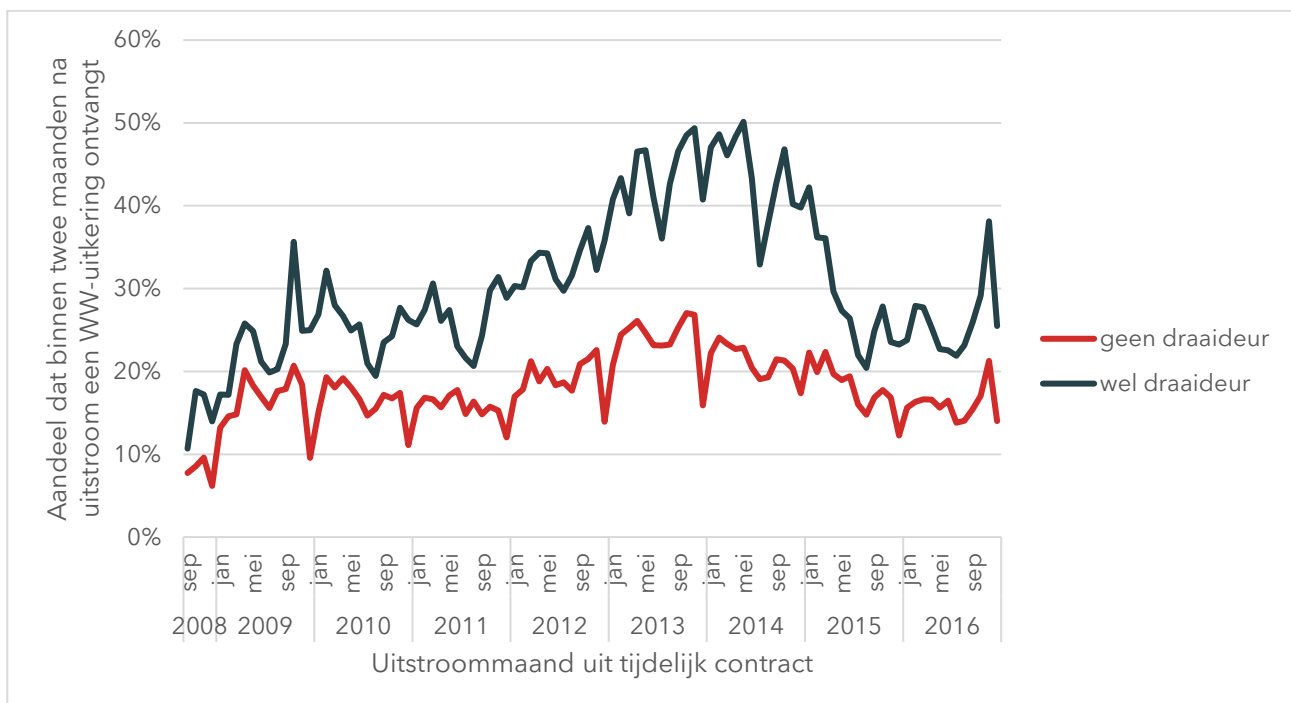
Noot: Deze figuur laat voor alle 36 maanden na uitstroom uit het tijdelijke contract zien hoeveel draaieurconstructies er voor die tijd hebben plaatsgevonden. Dit aantal wordt afgezet tegen het totaal aantal draaieurconstructies gedurende de drie jaar na uitstroom. In maand 36 staat het aandeel dus op 100 procent. Er wordt onderscheid gemaakt tussen tijdelijke contracten die zijn beëindigd in de periode vóór juli 2014 (de rode balken) en de tijdelijke contracten die zijn beëindigd vanaf juli 2015 (de blauwe balken).

3 Uitstroom naar de WW

Rond de invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz), waarin de tussenpoos in de ketenbepaling is verlengd van 3 naar 6 maanden, is de uitstroom vanuit een keten van tijdelijke contracten naar de WW aanzienlijk lager komen te liggen, vooral bij de groep met een draaideurconstructie. Het gaat hier zeer waarschijnlijk niet om een conjunctuureffect. Dat suggereert dat de langere tussenpoos de WW-route naar een draaideurconstructie minder aantrekkelijk heeft gemaakt.

Figuur 3.1 geeft het aandeel personen dat binnen twee maanden na afloop van het tijdelijke contract een WW-uitkering ontvangt. Per uitstroommaand wordt de uitstroom naar de WW afgezet tegen de totale uitstroom in die maand. Daarbij is bovendien onderscheid gemaakt tussen de groep personen waarbij wel en geen sprake is van een draaideurconstructie in de drie jaar na afloop van een keten van tijdelijke contracten. De figuur laat zien dat er veel meer doorstroom is naar de WW wanneer er sprake is van een draaideurconstructie. Dat suggereert de mogelijkheid dat werkgevers en/of werknemers de WW zien als manier om de periode van tussenpoos te overbruggen, waarna deze werknemers weer in een tijdelijk dienstverband kunnen worden aangenomen.

Figuur 3.1 Personen waarbij na afloop van het tijdelijke contract sprake is van een draaideurconstructie komen vanuit het tijdelijke contract vaker in een WW-uitkering terecht

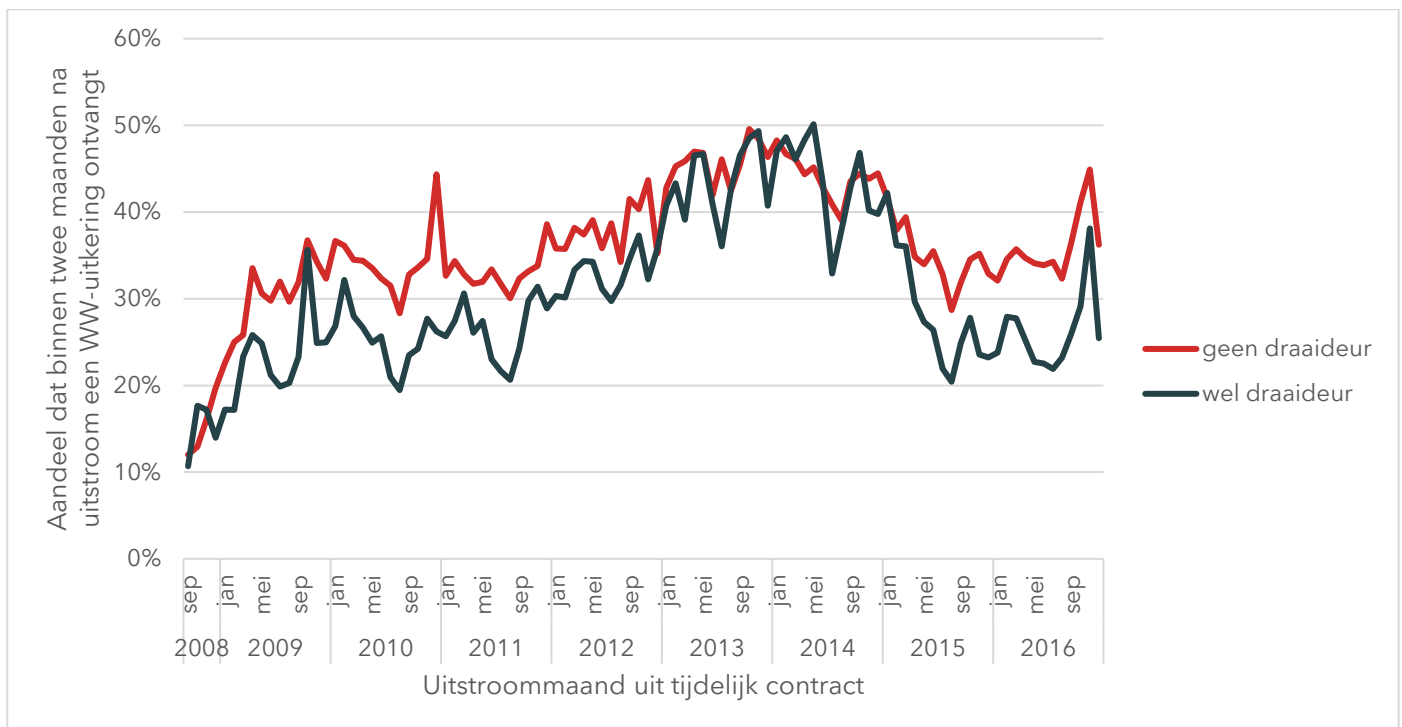

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Noot: Deze figuur geeft per uitstroommaand het aandeel personen weer dat binnen twee maanden na uitstroom een WW-uitkering ontvangt. Er is onderscheid gemaakt tussen personen waarbij wel en geen sprake is van een draaideurconstructie in de drie jaar na het aflopen van het tijdelijke contract.

Daarnaast is er een sterk conjunctuureffect te zien in het geval van draaideurconstructies. Met name gedurende de tweede conjuncturele dip tijdens de kredietcrisis (2013-2014) was er veel doorstroom naar de WW. Deze doorstroom nam in de periode daarna (2015-2016) weer flink af. Dit conjunctuureffect is maar in beperkte mate zichtbaar wanneer er geen sprake is van een draaideurconstructie (terugkeer in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever).

Figuur 3.2 Wanneer alleen wordt gekeken naar uitstroom bij de werkgever, is het verschil in uitstroom naar de WW tussen personen die wel en niet in een draaideurconstructie terechtkomen een stuk kleiner

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Noot: Deze figuur geeft per uitstroommaand het aandeel personen weer dat binnen twee maanden na uitstroom bij de werkgever een WW-uitkering ontvangt. Er is dus alleen gekeken naar personen die bij de werkgever van hun tijdelijke contract zijn uitgestroomd. Personen die na hun tijdelijke contract een vast contract krijgen bij dezelfde werkgever zijn niet meegenomen. Er is onderscheid gemaakt tussen personen waarbij wel en geen sprake is van een draaideurconstructie in de drie jaar na het aflopen van het tijdelijke contract.

Bij Figuur 3.1 moet echter wel een belangrijke kanttekening worden geplaatst. Tussen de 40 en 50 procent van de beëindigde tijdelijke contracten loopt namelijk door in een vast contract bij dezelfde werkgever. Personen die een vast contract krijgen, komen dus (nagenoeg) niet in de WW terecht in de twee maanden na het aflopen van hun tijdelijke contract. Hierdoor is het deels verklaarbaar waarom het aandeel personen dat uitstroomt naar een WW-uitkering een stuk lager ligt als er geen sprake is van een draaideurconstructie. Om met die doorstroom naar een vast contract bij dezelfde werkgever rekening te houden, is in Figuur 3.2 het aantal personen dat binnen twee maanden uitstroomt naar de WW afgezet tegen het totaal aantal personen dat uitstroomt bij de werkgever. Personen die bij dezelfde werkgever werkzaam blijven onder een vast contract worden dus niet meegenomen in dat totaal. Wat opvalt, is dat het aandeel personen dat na uitstroom een WW-uitkering ontvangt nu juist lager is in

geval van een draaideurconstructie. Dat kan mogelijk worden verklaard doordat personen in draaideurconstructies gewilde (tijdelijke) werknemers zijn, terwijl personen zonder draaideurconstructie die ook niet bij de werkgever in dienst blijven met een vast contract een relatief kleine kans op werk hebben en daardoor vaker een beroep (moeten) doen op een werkloosheidsuitkering.

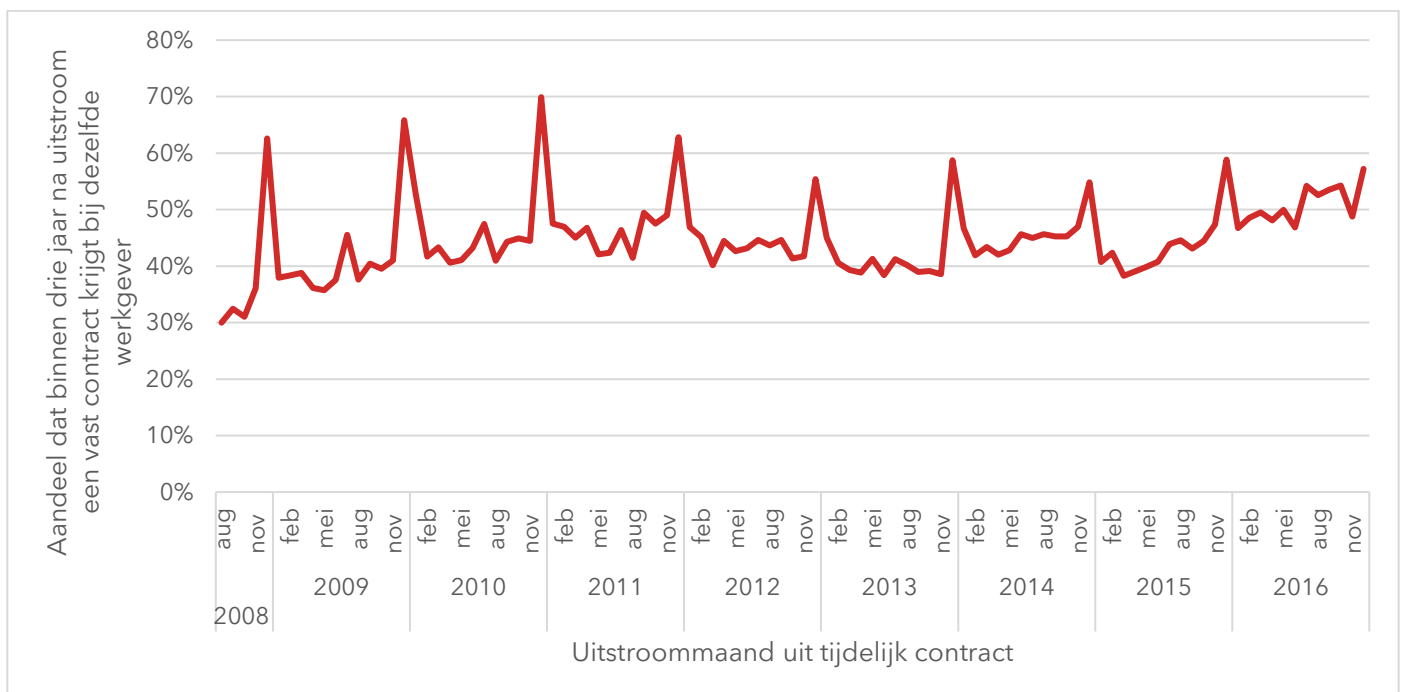
De belangrijkste conclusie uit beide figuren is echter dat rond de invoering van de Wwz, met dus een langere periode van tussenpoos dan daarvoor, de uitstroom naar de WW aanzienlijk lager is komen te liggen, vooral bij de groep met een draaideurconstructie. De daling is ook dermate plotseling dat het minder voor de hand ligt dat dit een conjunctuureffect is. Dat suggereert dat de langere tussenpoos de WW-route minder aantrekkelijk heeft gemaakt. Dit is echter niet causaal onderzocht.

4 Doorstroom naar vast bij dezelfde werkgever

In de periode 2008-2016 stroomt gemiddeld de helft van alle werknemers na een keten van tijdelijke contracten door naar een vast contract bij dezelfde werkgever. Die doorstroom is in deze periode met ongeveer 10 procentpunt toegenomen, het sterkst sinds de invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz). Mogelijk heeft de langere tussenpoos onder de Wwz ertoe geleid dat werkgevers eerder bereid zijn hun tijdelijke werknemers een vast contract aan te bieden. Uit eerder onderzoek blijkt dat de verkorting van de ketenbepaling van drie naar twee jaar onder de Wwz daar in ieder geval aan heeft bijgedragen.

Figuur 4.1 geeft per uitstroommaand het aandeel personen weer dat binnen drie jaar na uitstroom uit een tijdelijk contract komt te werken in een vast contract bij dezelfde werkgever. Gemiddeld ligt dat in de periode 2008-2016 op ongeveer de helft van alle uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten. In verreweg de meeste gevallen loopt het tijdelijke contract direct over in een vast contract.

Figuur 4.1 Het aandeel tijdelijke contracten dat overgaat in een vast contract bij dezelfde werkgever is tussen 2008 en 2016 met ongeveer 10 procentpunt toegenomen

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Er is een duidelijk seizoenseffect te herkennen in de figuur. In december worden veruit de meeste tijdelijke contracten omgezet in een vast contract. De algemene trend laat behalve een conjunctuureffect (lagere doorstroom in 2012-2013 en een hogere doorstroom vanaf 2014) ook zien dat de kans op een vast contract tussen 2008 en 2016 met ongeveer 10 procentpunt is toegenomen. Vanaf 2015 is er een iets snellere stijging zichtbaar in het aandeel personen dat na uitstroom uit het tijdelijke contract een vast contract krijgt bij dezelfde werkgever. Alleen al tussen 2015 en 2016 is dit aandeel met bijna 10 procentpunt toegenomen. Mogelijk heeft de langere tussenpoos onder de Wwz ertoe geleid dat werkgevers eerder bereid waren hun werknemers na afloop van de keten van tijdelijke contracten een vast contract aan te bieden. Uit eerder onderzoek is naar voren gekomen dat in ieder geval de verkorting van de ketenbepaling van drie naar twee jaar door de Wwz heeft bijgedragen aan een grotere doorstroom naar vaste contracten.³

---

³ Zie Werff, S. van der, Zwetsloot, J., Donker van Heel, P., Stolp, T., Mierlo, J. van, Kesteren, J. van, Meij, M. & Heyma, A. (2020). Effecten van maatregelen flexibele arbeid in de Wet werk en zekerheid. SEO-rapport 2020-15. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

5 Positie gedurende 36 maanden na uitstroom

Werknemers met een draaideurconstructie stromen in eerste instantie vanuit een keten van tijdelijke contracten voornamelijk naar een WW-uitkering, een andere uitkering, een opleiding, zelfstandig ondernemerschap, uitzendwerk of inactiviteit. Voor invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz) ontving 26 procent van alle uitstroom in de maand na afloop van de keten van tijdelijke contracten een WW-uitkering, na invoering van de Wwz was dat 10 procent.

Om een beeld te krijgen van de verschillende uitstroomrichtingen bij beëindiging van een keten van tijdelijke contracten, zijn de arbeidsmarktposities gedurende de drie jaar na uitstroom in kaart gebracht. Voor alle 36 maanden na uitstroom is bepaald uit welke arbeidsmarktpositie iemand het meeste inkomen ontvangt.⁴ Iemand kan per maand dus maar één (belangrijkste) positie hebben. Vervolgens is gekeken of iemand in de drie jaar na het tijdelijke contract een tijdelijk contract heeft bij dezelfde werkgever, een vast contract bij dezelfde werkgever, een tijdelijk contract bij een andere werkgever, een vast contract bij een andere werkgever, een andersoortig contract, een WW-uitkering ontvangt, zelfstandig ondernemer is of een overige arbeidsmarktpositie heeft. Andersoortige contracten betreffen onder andere uitzendcontracten, payrollcontracten en stages. Onder een overige arbeidsmarktpositie vallen het volgen van onderwijs, het ontvangen van een andere uitkering (bijvoorbeeld een bijstandsuitkering of arbeidsongeschiktheidsuitkering), pensioen, migratie en inactiviteit (niet actief op de arbeidsmarkt).

Figuur 5.1 geeft de verschillende arbeidsmarktposities weer als er sprake is van een draaideurconstructie binnen de drie jaar na uitstroom uit het tijdelijke contract. Zodra een persoon is teruggekeerd in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever, is er voor de eenvoud vanuit gegaan dat deze persoon in dit tijdelijke contract blijft gedurende de overige maanden. In maand 36 is de gehele subpopulatie die in een draaideurconstructie terechtkomt dus weer teruggekeerd in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever.

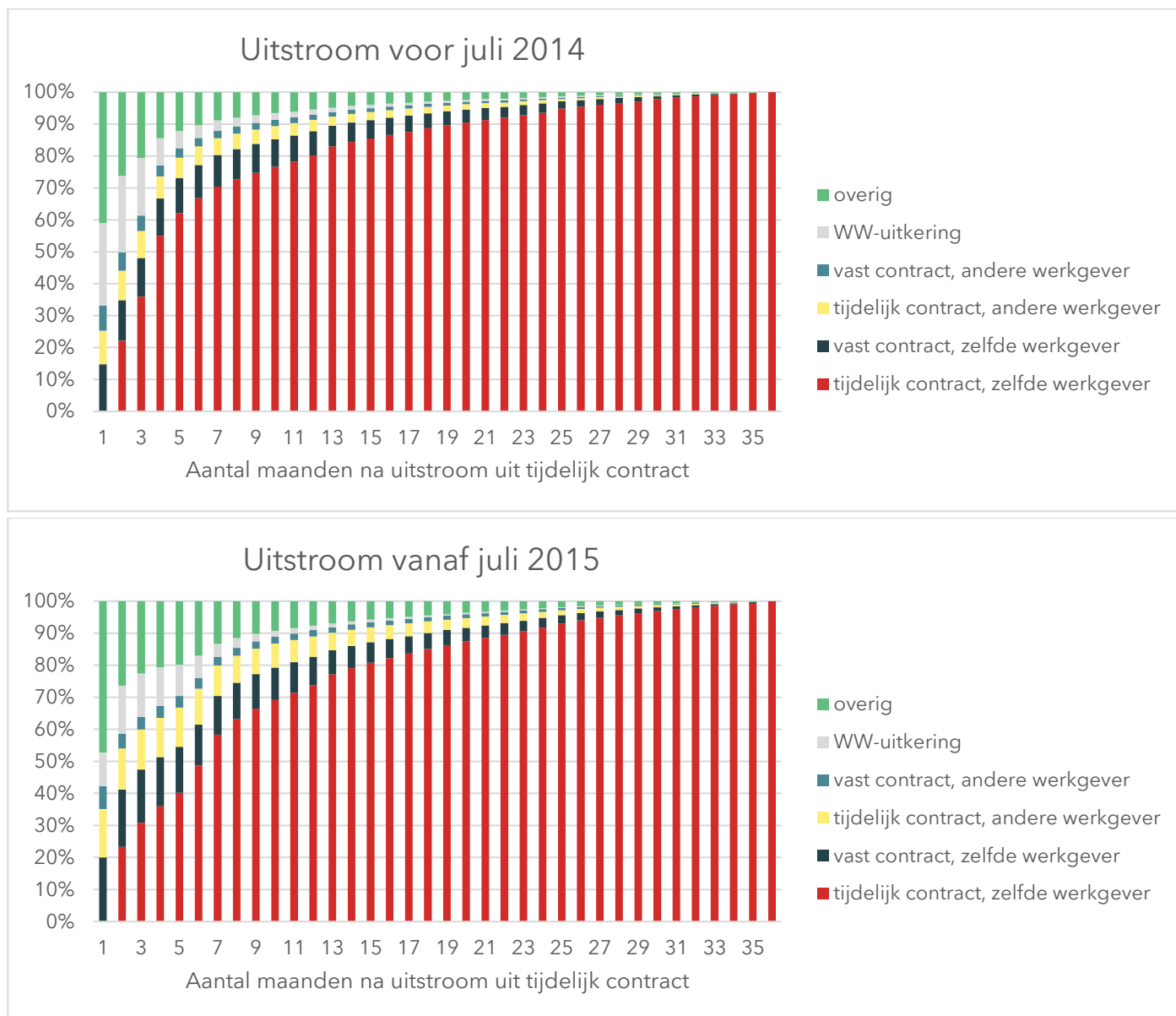
In Figuur 5.1 wordt onderscheid gemaakt tussen personen die uit hun tijdelijke contract uitstromen vóór juli 2014 (boven) en vanaf juli 2015 (onder). Wat opvalt is dat het bij beide groepen voor kan komen dat een persoon na uitstroom een vast contract krijgt bij dezelfde werkgever, en vervolgens weer in een tijdelijk contract terechtkomt bij diezelfde werkgever. In de eerste maand na uitstroom gaat dit om respectievelijk 15 en 20 procent van de gevallen. Er zijn meerdere verklaringen mogelijk voor het verschijnsel dat werknemers na een vast contract toch weer een tijdelijk contract krijgen. Allereerst kan het gaan om personen die de AOW-leeftijd hebben bereikt. In de meeste gevallen eindigt de arbeidsovereenkomst namelijk bij het bereiken van de AOW-leeftijd.⁵ In dat geval kan een persoon weer opnieuw beginnen aan een keten van tijdelijke contracten.

---

⁴ Indien iemand in één van de 36 maanden onder een vast of tijdelijk contract werkt bij dezelfde werkgever als tijdens de afgeronde keten van tijdelijke contracten, geldt dit als leidend. Bij deze twee situaties wordt dus niet gekeken of het gaat om de positie waaruit het meeste inkomen wordt ontvangen.

⁵ Zie [Wat verandert er op mijn werk als ik doorwerk na mijn AOW-leeftijd? | Rijksoverheid.nl](http://Wat.verandert.er.op.mijn.werk.als.ik.doorwerk.na.mijn.AOW-leeftijd?.Rijksoverheid.nl)

Figuur 5.1 Werknemers met een draaideurconstructie komen voornamelijk in een WW-uitkering of een overige inkomenssituatie terecht voordat ze weer terugkeren in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever⁶

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Noot: Deze figuur bevat de arbeidsmarktpositie gedurende de 36 maanden na uitstroom uit het tijdelijke contract in het geval van draaideurconstructies. De samenstelling in arbeidsmarktposities is weergegeven voor de groep tijdelijke contracten die zijn beëindigd vóór juli 2014 (ruim voor de Wwz, boven) en de groep tijdelijke contracten die zijn beëindigd vanaf juli 2015 (na invoering van de Wwz, onder).

Daarnaast kan het gaan om een doorstart van een bedrijf na een faillissement. Wanneer er bij het faillissement geen sprake is van een overgang van onderneming, gaan de arbeidsvoorwaarden niet mee en krijgen werknemers een

⁶ Vanwege te lage aantallen in de categorieën 'zelfstandig ondernemerschap' en 'overig contract', vallen deze personen in Figuur 5.1 onder de categorie 'overig'.

nieuwe arbeidsovereenkomst aangeboden.⁷ Het is dan dus mogelijk om een tijdelijk contract aangeboden te krijgen, terwijl de persoon voor het faillissement een vast contract had. Daarnaast kunnen er registratiefouten voorkomen in de Polisadministratie bij het CBS, waardoor het type contract in bepaalde maanden onjuist is geregistreerd. Bijvoorbeeld omdat werkgevers de verkeerde contractvorm opgeven bij de Belastingdienst. Mogelijk zijn er nog andere verklaringen voor dit verschijnsel waar we op dit moment geen zicht op hebben.

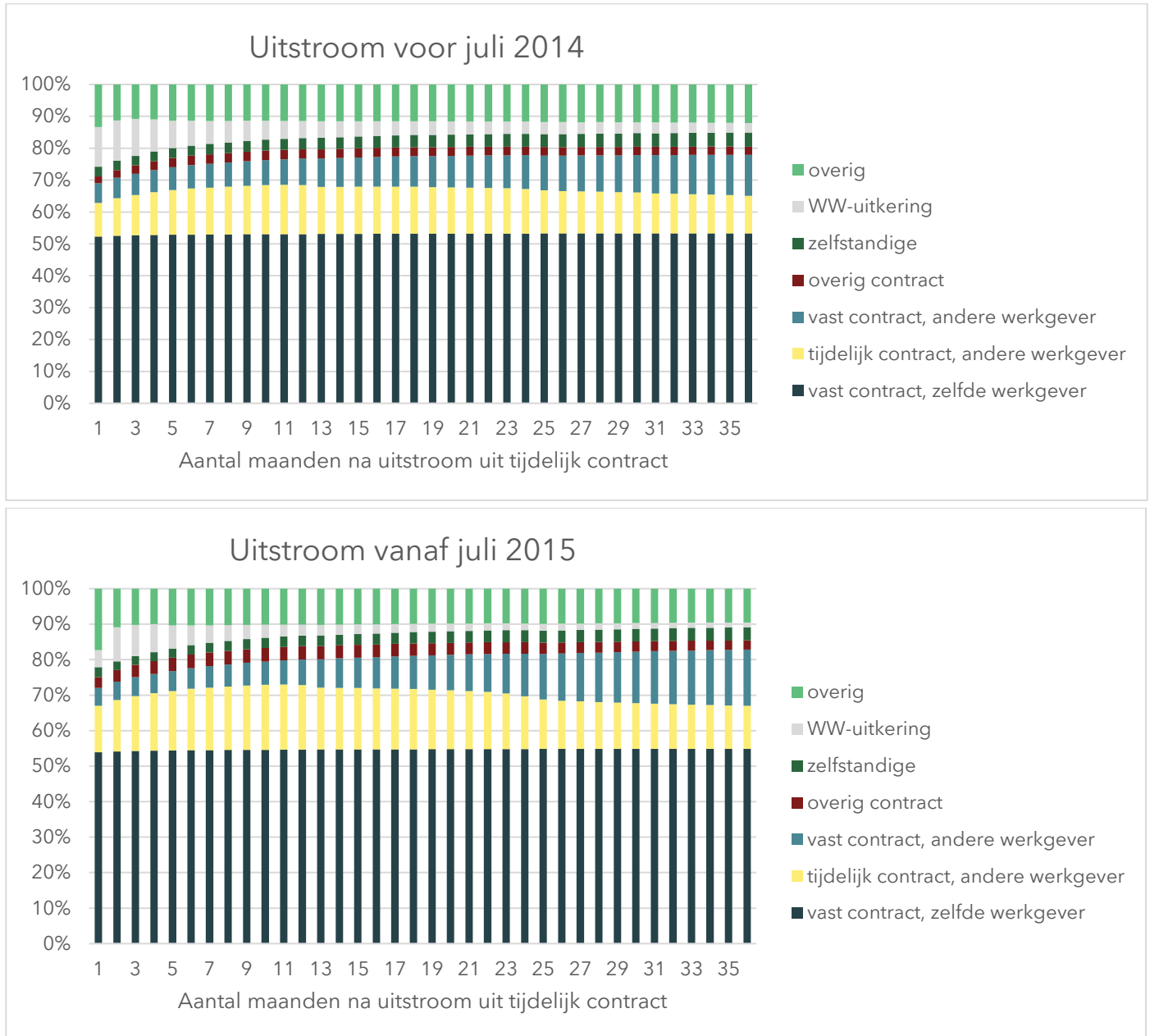
Ook valt op dat er in de periode voor invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz) veel meer uitstroom is naar de WW dan na invoering van de Wwz. Dit was eerder ook al te zien in Hoofdstuk 3, waar het aandeel dat doorstroomt naar een WW-uitkering vanaf 2015 met zo'n 20 procentpunt is afgenomen in het geval van een draaideurconstructie. In de maand na afloop van het tijdelijke contract ontving 26 procent van de uitstroom vóór juli 2014 en 10 procent van de uitstroom vanaf juli 2015 een WW-uitkering. In de periode na de Wwz is er juist meer doorstroom naar een tijdelijk contract bij een andere werkgever (15 tegenover 11 procent) en meer doorstroom naar een overige arbeidsmarktpositie (47 tegenover 41 procent). De overige categorie bestaat uit verschillende arbeidsmarktposities: een uitzendcontract, een overig contract, zelfstandig ondernemerschap, onderwijs, een overige uitkering en inactiviteit. In de eerste maand na uitstroom uit het tijdelijke contract is de overige categorie als volgt verdeeld voor respectievelijk de periode vóór invoering van de Wwz en de periode erna: uitzendcontract (2 en 4 procent), overig contract (0 en 0 procent), zelfstandig ondernemerschap (4 en 4 procent), onderwijs (5 en 7 procent), overige uitkering (13 en 13 procent) en inactiviteit (17 en 19 procent). De meeste personen die na het beëindigen van het tijdelijke contract in de overige categorie terechtkomen, zijn dus uitgestroomd naar een overige uitkering (zoals een bijstandsuitkering of een arbeidsongeschiktheidsuitkering) of naar inactiviteit. Maar een gering aantal personen krijgt na uitstroom uit het tijdelijke contract een uitzendcontract of wordt zelfstandig ondernemer. Het lijkt er dus niet op dat werkgevers en/of werknemers deze twee arbeidsvormen vaak gebruiken om de tussenpoos in de ketenbepaling mee te overbruggen.

Figuur 5.2 geeft gedurende de 36 maanden na uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten de verschillende arbeidsmarktposities weer voor personen die niet terug zijn gekeerd in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Personen die in de drie jaar na uitstroom uit het tijdelijke contract terecht zijn gekomen in een draaideurconstructie, zijn dus niet meegenomen in deze figuur. Er is opnieuw onderscheid gemaakt tussen de tijdelijke contracten die zijn beëindigd vóór juli 2014 (voor de Wwz) en de tijdelijke contracten die zijn beëindigd vanaf juli 2015 (na de Wwz). Zodra een persoon is teruggekeerd in een vast contract bij dezelfde werkgever, is er voor de eenvoud vanuit gegaan dat de persoon in dit vaste contract blijft gedurende de overige maanden. Bij beide groepen valt op dat veruit de meeste personen doorstromen naar een vast contract bij dezelfde werkgever, zo'n 55 procent. Daarnaast komt een klein deel na uitstroom uit de keten van tijdelijke contracten terecht in een WW-uitkering. Dit aandeel neemt gedurende de maanden echter snel af, wat voornamelijk komt doordat personen maar een bepaald aantal maanden recht hebben op een WW-uitkering.

Ook komt een deel terecht in een tijdelijk contract bij een andere werkgever. Deze groep is groter na invoering van de Wwz dan ervoor: 18 procent één jaar na uitstroom ten opzichte van 15 procent voor de Wwz. Het aandeel dat onder een tijdelijk contract bij een andere werkgever werkt, neemt gedurende het eerste jaar na uitstroom toe en vervolgens weer langzaam af. Het aandeel dat een vast contract bij een andere werkgever heeft, neemt daarentegen juist toe. Waarschijnlijk wordt na verloop van tijd bij steeds meer personen het tijdelijke contract omgezet in een vast contract. Omdat er na invoering van de Wwz meer personen in een tijdelijk contract bij een andere werkgever terecht zijn gekomen in de eerste maanden na uitstroom, zitten drie jaar na uitstroom ook meer personen in een vast contract bij een andere werkgever (16 procent ten opzichte van 13 procent).

⁷ Zie [Doorstart na faillissement - FNV](#)

Figuur 5.2 Veruit de meeste personen met een keten van tijdelijke contracten krijgt daarna een vast contract bij dezelfde werkgever (ruim 50 procent)

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

Noot: Deze figuur bevat de arbeidsmarktpositie gedurende de 36 maanden na uitstroom uit het tijdelijke contract wanneer er geen sprake is van draaideurconstructies. De samenstelling in arbeidsmarktposities is weergegeven voor de groep tijdelijke contracten die zijn beëindigd vóór juli 2014 (ruim voor de Wwz, boven) en de groep tijdelijke contracten die zijn beëindigd vanaf juli 2015 (na invoering van de Wwz, onder).

6 Sectoren met draaideurconstructies

Seizoensarbeid of uitzonderingen op de ketenbepaling in cao's, zoals in de sectoren Landbouw, Kunst en Sport en recreatie, kunnen slechts een minderheid van de bestaande draaideurconstructies verklaren.

Zoals eerder beschreven in Hoofdstuk 1 is er een aantal cao's die bepalingen hebben opgenomen waarin wordt afgeweken van de wettelijke ketenbepaling en tussenpoos. Zo kan in een cao de tussenpoos voor seizoenswerk bijvoorbeeld worden teruggebracht naar drie maanden. Op deze manier kunnen werknemers die hoogstens negen maanden per jaar werken, elk jaar weer opnieuw aan de slag in een tijdelijk contract. Ook zijn er sectoren, zoals het profvoetbal, waar alleen gewerkt wordt met tijdelijke contracten. Als de populatie die binnen drie jaar weer terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever met name werkzaam is in seizoensarbeid of onder cao's met een uitzondering op de tussenpoos, dan verklaart dat al een groot deel van de gevonden draaideurconstructies.

Om een beeld te krijgen van deze 'verklaarbare draaideurconstructies', is de onderzoekspopulatie uitgesplitst naar de sector van het tijdelijke contract. We identificeren sectoren op basis van de SBI-code⁸ op twee-digit niveau, wat neerkomt op een indeling in 86 verschillende sectoren. Per sector is gekeken hoeveel van de uitgestroomde werkenden binnen drie jaar weer terechtkomt in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Op deze manier kan worden achterhaald of draaideurconstructies voornamelijk voorkomen in sectoren waar veel seizoenswerk plaatsvindt of in sectoren waar vaak uitzonderingen op de ketenbepaling zijn afgesproken in de cao.

In Tabel 6.1 is een top 10 weergegeven van sectoren van waaruit de meeste draaideurconstructies plaatsvinden. In de tweede kolom is het aantal draaideurconstructies uit de derde kolom afgezet tegen het totaal aantal beëindigde tijdelijke contracten. Uit de tabel blijkt dat er in de Landbouw veruit de meeste draaideurconstructies plaatsvinden: 21 procent van de personen die daar uit een tijdelijk contract stromen, komt binnen drie jaar weer in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever terecht. Dit is goed te verklaren door het vele seizoenswerk dat in de landbouw plaatsvindt, waarvoor een verkorting van de tussenpoos mogelijk is.

Daarnaast valt op dat er een aantal sectoren in de top 10 staat waar beroepen onder vallen met een uitzondering op de ketenbepaling. Zo werken een aantal sportberoepen (voetballers, trainers/coaches) en artistieke functies vaak alleen met tijdelijke contracten.⁹ Deze beroepen zullen voornamelijk onder de sectoren Kunst en Sport en recreatie vallen. Vanuit de sectoren Landbouw, Kunst en Sport en recreatie vonden in de periode 2008-2016 in totaal ruim 4 duizend draaideurconstructies plaats. Dat is maar een fractie van de bijna 90 duizend draaideurconstructies die in dezelfde periode over alle sectoren hebben plaatsgevonden, minder dan 5 procent.

Ook buiten de top 10 van sectoren naar het aandeel draaideurconstructies bestaan er echter sectoren waar seizoensarbeid relatief vaak voorkomt of uitzonderingen op de ketenbepaling waarschijnlijk zijn. Zonder daarbij specifieke cao's te hebben geraadpleegd zijn de resterende 76 sectoren gescoord op de mogelijkheid van het bestaan van seizoensarbeid of het gebruik van seizoensafhankelijke tijdelijke contracten. Daarbij is een keer ruim

⁸ SBI staat voor Standaard Bedrijfsindeling, zie voor meer informatie <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/classificaties/activiteiten/sbi-2008-standaard-bedrijfsindeling-2008>.

⁹ Zie [wetten.nl - Regeling - Regeling ketenbepaling bijzondere functies en hogere vergoeding kantonrechter - BWBR0036763 \(overheid.nl\)](#)

en een keer streng gescoord. Bij een ruime score horen sectoren als Productie van films, Gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw en Vervaardiging van voedingsmiddelen. Bij een strenge score horen naast de Landbouw, Sport en recreatie en Kunst ook de sectoren Eet- en drinkgelegenheden, Logiesverstrekking, Bosbouw en Reisbemiddeling. Daarmee komt het totaal aantal draaideurconstructies in de periode 2008-2016 uit op 12 tot 22 duizend van de in totaal 90 duizend draaideurconstructies, ofwel 14 tot 24 procent van het totaal. Enerzijds is dat een bovengrens, omdat seizoensarbeid en uitzonderingen in de cao maar een deel van de draaideurconstructies in deze sectoren zal verklaren. Aan de andere kant kunnen ook in de andere niet als zodanig geïdentificeerde sectoren seizoensarbeid of uitzonderingen op de ketenbepaling voorkomen. Met deze kanttekeningen is de conclusie gerechtvaardigd dat draaideurconstructies niet primair worden veroorzaakt door seizoensarbeid of uitzondering op de ketenbepaling in de cao, maar daar wel gedeeltelijk mee samenhangen.

Tabel 6.1 Top 10 sectoren met het hoogste aandeel draaideurconstructies (SBI-2 digitniveau)

Sector	Aandeel draaideurconstructies	Aantal draaideurconstructies
Landbouw, jacht en dienstverlening voor de landbouw en jacht	21%	1.890
Kunst	18%	531
Eet- en drinkgelegenheden	18%	6.084
Luchtvaart	17%	236
Visserij en kweken van vis en schaaldieren	17%	12
Vervoer over land	17%	4.217
Arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer	16%	5.772
Sport en recreatie	16%	1.672
Onderwijs	15%	7.930
Vervaardiging van kleding	15%	36

Bron: CBS Microdata, Polisadministratie, bewerking SEO Economisch Onderzoek (2023)

7 Conclusie

Tussen 2008 en 2016 schommelt het aandeel uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten dat binnen drie jaar terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever tussen de 7 en 20 procent. Rond de invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz), met een verlenging van de tussenpoos van 3 naar 6 maanden, is dit aandeel draaideurconstructies met ongeveer 5 procentpunt afgenomen. Werknemers in een draaideurconstructie stromen in eerste instantie vanuit een keten van tijdelijke contracten voornamelijk naar een WW-uitkering of een andere situatie zonder looninkomen. Voor invoering van de Wwz ontving 26 procent in de maand na uitstroom een WW-uitkering, na de Wwz is dat 10 procent.

De ketenbepaling bepaalt dat achtereenvolgende tijdelijke arbeidsovereenkomsten bij dezelfde werkgever die bij elkaar langer duren dan drie jaar worden omgezet naar een vast dienstverband. Bovendien moet er tussen twee ketens van tijdelijke arbeidsovereenkomsten bij dezelfde werkgever minimaal 6 maanden zitten. Dit wordt de tussenpoos genoemd. Na het aflopen van de tussenpoos kan de keten van tijdelijke contracten opnieuw beginnen, waardoor werknemers terecht kunnen komen in een zogenoemde 'draaideurconstructie'. Met de Wet werk en zekerheid (Wwz) is de tussenpoos vanaf juli 2015 verlengd van 3 naar 6 maanden en is de maximale keten van tijdelijke contracten verkort van 3 naar 2 jaar.

Tussen 2008 en 2016 schommelt het aandeel uitstroom uit een keten van tijdelijke contracten dat binnen drie jaar terugkeert in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever tussen de 7 en 20 procent. Rond de invoering van de Wwz is dit aandeel draaideurconstructies met ongeveer 5 procentpunt afgenomen. Van de personen die terechtkomen in een draaideurconstructie keerden voor invoering van de Wwz de meesten vier maanden na uitstroom weer terug in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Na ingang van de Wwz is dit na zeven maanden. Dit is dus direct na het aflopen van de wettelijke tussenpoos, wat erop wijst dat veel werkgevers bewust de tussenpoos afwachten om vervolgens hun werknemers weer een tijdelijk contract aan te kunnen bieden.

Om de tussenpoos te overbruggen, komen veel werknemers na afloop van de keten van tijdelijke contracten terecht in een WW-uitkering. Dit gebeurt vaker onder werknemers die terechtkomen in een draaideurconstructie dan onder werknemers waarbij dit niet het geval is, maar dat wordt mede veroorzaakt door het grote aandeel niet draaideurgevallen die vanuit een tijdelijk contract direct doorstromen naar een vast contract bij dezelfde werkgever. Wat daarbij wel opvalt is dat de doorstroom naar de WW in 2015 sterk is afgenomen, met rond de 15 procentpunt. Mogelijk is dit een effect van de invoering van de Wwz. De doorstroom naar een vast contract bij dezelfde werkgever neemt daarentegen juist toe vanaf 2015. Tussen 2015 en 2016 is het aandeel dat na afloop van een tijdelijk contract een vast contract krijgt bij dezelfde werkgever met ongeveer 10 procentpunt toegenomen. Dit kan vooral worden toegeschreven aan de verkorting van de ketenbepaling van drie naar twee jaar door de Wwz, maar wellicht dat door een langere tussenpoos werkgevers ook sneller geneigd zijn om een vast contract aan te bieden.

Antwoord op de onderzoeksvragen

Dit onderzoek geeft antwoord op twee specifieke onderzoeksvragen. De eerste luidt: In welke mate is er op dit moment sprake van draaideurconstructies? Hoeveel mensen gaan na een eerste keten van tijdelijke contracten na de duur van de tussenpoos weer opnieuw aan de slag met een tijdelijk dienstverband bij dezelfde werkgever? Uit ons onderzoek blijkt dat in 2016 14.547 van de 149.724 personen die uit een keten van tijdelijke contracten zijn uitgestroomd, binnen 36 maanden terugkeerden in een tijdelijk contract bij dezelfde werkgever. Dit is minder dan 10 procent en is het laagste niveau sinds 2008, waarbij de verlenging van de tussenpoos van 3 naar 6 maanden door de invoering van de Wwz in 2015 een rol lijkt te spelen. Een verdere verlenging van de tussenpoos heeft daarom consequenties voor minder dan 10 procent van de werknemers die uitstromen uit (een keten van) tijdelijke contracten. Uit Figuur 6.1 blijkt dat een verlenging tot bijvoorbeeld 18 maanden vermoedelijk al ongeveer 85 procent van alle draaideurconstructies zou kunnen voorkomen.

De tweede onderzoeksvraag luidt: Waar verblijven werknemers gedurende de tussenpoos in het geval van (potentiële) draaideurconstructies? Wat is de arbeidsmarktpositie van deze werknemers in de periode tussen twee ketens van tijdelijke contracten bij dezelfde werkgever? Stroomt de werknemer de WW in, last de werknemer een 'pauze' in of gaat de werknemer ergens anders werken? Het antwoord is vooral een positie zonder werk of inkomen uit loondienst. Daarnaast komt het verblijf in de WW en tijdelijk werk bij een andere werkgever relatief vaak voor. Opvallend is de bevinding dat ook vaste contracten bij dezelfde werkgever regelmatig voorkomen tussen twee tijdelijke contracten. Mogelijk is hier sprake van AOW-gerechtigden, bedrijfsbeëindigingen of registratiefouten. Per saldo lijkt verlenging van de ketenbepaling het gebruik van de WW te verminderen en de doorstroom naar (vast) werk bij andere werkgevers te stimuleren. Die meeste doorstroom vindt al in het eerste jaar na uitstroom uit het tijdelijke contract plaats. Verlenging van de tussenpoos tot 12 of 18 maanden zou het grootste deel van de mogelijke veranderingen als gevolg van een verlenging van de tussenpoos al bewerkstelligen.

Referenties

SER (2021). *Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving; Sociaal-economisch beleid 2021-2025*, SER Advies Nr. 8, juni 2021, uitgebracht aan de informateur en het kabinet ten behoeve van de kabinetsperiode 2021-2025. Den Haag: Sociaal-Economische Raad.

Werff, S. van der, Zwetsloot, J., Donker van Heel, P., Stolp, T., Mierlo, J. van, Kesteren, J. van, Meij, M. & Heyma, A. (2020). *Effecten van maatregelen flexibele arbeid in de Wet werk en zekerheid*. SEO-rapport 2020-15. Amsterdam: SEO

“De wetenschap dat het goed is.”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport 2023-43

ISBN 978-90-5220-278-5

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2023 SEO Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit magazine te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

Roetersstraat 29
1018 WB, Amsterdam

+31 20 525 1630
secretariaat@seo.nl
www.seo.nl